

בענין שהייה בשבת - שיעור 642**I. יסודי הענין**

- (א) **טעם האיסור של שהייה** יש לחקור אם טעם האיסור משום שאדם נעשה פעולת מעשה העמדה על האש ערב שבת (ציץ אליעזר ז' - ט"ז) או משום המציאות בלא שום מעשה (חזו"א ל"ז - כ"ח) ויש כמה נפקא מינות (כ) באחר שהניחו שלא מדעתו (בה"ל ר"ג - ז' ד"ה ולא הניח) (ג) נכרי בלא ידיעתו (ח) או קטן (ט) שעון שבת שידליק בשבת (פ) קטמה והובערה (י) על מנת להוריד ערב שבת ושכח (יז) מיחם או קראקפאט שכבתה החשמל והודלק מאליו (יח) חולה שאין בו סכנה אין חילוק אם יחזור ישראל או נכרי (יט) שבות דשבות במקום מצוה עיין באילה שלוחה (דף קט"ט) ובאג"מ (ד - ט)
- (ב) **לשהייה צריך לעשות מעשה היכר** על האש עיין במ"ב (ר"ג - פ"ח) דשהייה או חזרה אסור על המעזיבה שבתנור שאין בו מעשה היכר ולכן הקראקפאט והפלטה חשמלי אינו נחשב כגרוף או קטום ויש מתירים שהכל מיוחד לשבת
- (ג) **דעת הרא"ש** וחיידושי רע"א דגרוף וקטום לא מהני אם אינו מבושל כמאכל בן דרוסאי (בה"ל ד"ה הלל) ויש מקילים
- (ד) **יש להקפיד שלא להגדיל האש** אחר שהניח הבלעך דמסתבר דדוקא אם הובערה האש מעצמה אבל לא כשהוא הבעירה בידים ועוד דאפשר שגם להקטין את הלהבה אסור הואיל ומטפל בגוף האש לאחר שכבר קטם (שש"כ ח - הטרס קפ"ה)
- (ה) **סימן ליד סולדת בו** אם יכול להחזיק אצבעו בתבשיל או במים לערך דקה וסימן למאכל בן דרוסאי לחזו"א (ל"ז - ו) שליש לכל הזמן וי"א ראוי לאכול ע"י הדחק שהוא זמן ארוך יותר

II. השאלות

- (א) **בנייר שנקרא silver foil** אם משתמשים בו כבלעך לשהייה וחזרה יש מחלוקת בדבר ונראה לי שיש להחמיר כסברת הגרשז"א שאינו היכר שנראה שנעשה לנקיות ועוד שיש אומרים שאינו מקטין האש ואבאר
- (ב) **עיין באג"מ (ח - י"ג)** שהבלעך מועיל לשהייה וחזרה ודלא בהחזו"א ואולי אין צריך בלעך לגמרי שלא גזרו שמא מוסיף עצים או גאז ומ"מ אין צריך להחמיר כהחזו"א
- (ג) **מי שלקח דבר גוש מהמקרר** בשבת והוא מבושל כל צרכו ונתנו על גבי קדרה שעומד על האש מותר דהוי הפסק קדירה מ"מ אסור ליתן המאכל אח"כ להקדירה משום איסור שהייה לכתחלה
- (ד) **התנורים החדשים שיש בהם מגרה שמיוחד לחמם בו מאכלים (heating drawer)** שכבר נתבשלו ואין בו כח להתבשל עיין באג"מ (ד - ט וד - ל"ה) דאם יש שם שתי מדות להגדיל האש אסור ולכן בנ"ד יש לאסור כמו בהאט פלייט בנידונו ושמעתי דרב אלישיב אסר בנ"ד משום הטמנה דהטמנה ברובו שמייה הטמנה ודלא כהאג"מ (ד - ע"ד - ז) דאם משהו מן הקדירה אינה מכוסה לא נחשוב טמון
- (ה) **פלטה חשמלית (hot plate)** הנחה על גביו בתחלה בשבת עיין בשש"כ (ב) - הטרס ע"ח) ומאור השבת (ז - דף תקמ"ג) דחשיב כקטומה ורק מותר לשהייה וחזרה ולא לשהייה לכתחלה (ודלא כהאג"מ) שכיון שזה מקום שאפשר גם לחמם שם כשיעור שהיד

סולדת ועיין עוד במלואים דגם אפשר שזה דומה למעזיבה (מ"ב רנ"ג - סקפ"ח) ומותר ליתן בשבת אפילו לכתחלה כשהתכשיל עדיין חם ומה שמצריכים להניח קצת דבר המפסיק הוא רק כדי שלא יבא לחתות ובפלטת חשמלית הרי אין שום חשש של חיתוי מ"מ טוב להחמיר

(ו) מי שהעמיד דוד חמום מים חשמלי שא"א להגביר חומו קודם השקיעה במים קרים - עיין באג"מ (ד - ע"ד - כ"ג) דמסתבר שיש לאסור אם לא יכול להיות רותחין קודם השקיעה שע"י הוצאת חלק מהמים יקרב את בישול השאר וצ"ע אם אסור בהנאה שהשאלה היתה רק על העמדת הדוד חמום מים אם צריך בלעך לשהייה בשבת (שס כ"ז) ועיין עוד בחזו"א (ל"ז - ג) דאם הוא דוד גדולה מאד שלא יתבשלו עד הבוקר (c) אפשר להקל מדין קדירה חייתא (שצט י"ח: ורנ"ג - ה) ועוד סניף להתיר (ב) דכל שהוא לצורך מחר שרי ועוד סניף (ג) דכל שאין היורה מגולה להאש מקרי סמיכה דשרי בכירה אבל טעם הראשון עיקר ועיין עוד בקצות השלחן (ע"ה - ה"י) דכל דבר שטבעו להתבשל מהר אף שהכמות מרובה ולוקח הרבה זמן עד הבישול אסור

(ז) שכח להניח הבלעך על הכירה בע"ש או שנפל מותר להחזירו בשבת כשאין לחשוש שמתכת הבלעך תיעשה גחלת וראייה לדבר משו"ע (רנ"ג - ג) דהמשכים בבוקר וראה שהקדיחה תבשילו יכול להסירו ולהניח קדירה ריקנית על האש ולאח"כ להחזיר הקדירה וכ"ש בנ"ד

(ח) החשש של שהייה בקראקפאט - צריך לזהר שתהיה התכשיל מבושל לכל הפחות כשליש בישול ולכתחלה מבושל כל צרכו משום דאין להקראקפאט דין גרוף או קטום ועיין באג"מ (ה - ג"ס) דההיכר צריך להיות על האש

(ט) טח בטיט בעניני שהייה עיין ברמ"א (רנ"ד - ה) דבתנור שטח בטיט או שאינו אופה לצורך שבת רק למו"ש לא גזרינן שמא יחתה וה"ה כשסתם התנור בסרט שקורין tape (הלכות שבת דף 337) וכתב החזו"א (ל"ז - ז) דאם סגר הכפתורים דינו כמו טוח בטיט וע"ע באג"מ (ד - ע"ד אות כ"ה ול"ד) דמשמע משם דאין מועיל tape או מנעול על הכפתור

(י) לענין לשפוך מים מן הדוד לתוך כוס וליתנם לקדירה העומדת ע"ג האש עיין במג"א (רנ"ג - סק"ה) שפסק דפינה ממיחם למיחם אסור (שצט ל"ח:) ורק השער הציון (סקט"ז) מכריע להתיר וכ"כ הגרש"ז אויערבך דלא חשיב העירווי לכוס כהניח ע"ג קרקע וכן פסק רב אלישיב ולכאורה לפי טעם התוספות (שס) שכל החשש ממיחם למיחם זה מצד שהדפנות מקררות בנ"ד כששופך לתוך החמין אין זה חשש אך להר"ן שהטעם שפינה ממיחם למיחם אסור הוא משום דמחזי כמבשל אין להתיר בנ"ד והרא"ש והטור והמג"א והשו"ע הרב (רנ"ג - י"ד) פסקו לחומרא וכ"כ האג"מ (ז - ס"ט) וכ"כ הבה"ל (שי"ח - ד ד"ה חס נטנין) דאם הורק לכלי שני אף אם היה עדיין יד סולדת בו יש לומר דדינו כמו נצטנן וע"ע בשש"כ (חלק ג - ה סערה מ"ד) שכתב דאם לא נצטנן לגמרי ודעתו להחזיר מותר

(יא) לתרץ הסתירה באג"מ (ד - ע"ד - ה) שכתב דאין בישול אחר יד סולדת בו ובאות כ"ד משמע דיש בישול אחר יד סולדת בו אין זה סתירה כלל וכלל ונראה כסתירה משום שהמסדרים שאלות רב שמעון איידער לא כתב השאלות בשלימותם אלא מקצתם ולכן נראה כסתירה דמה שכתב האג"מ (אות כ"ד) דשיעור חצי בישול שכתב השו"ע הרב והמ"ב הוא רק לענין שיעור החום לחבית של מים להיות ערב שבת וכתבו בלשון חצי בישול אבל לא התכוין כלל שיש בישול אחר שיעור זה כי זה שיעור של יד סולדת בו ועיין היטב בספר של רב שמעון בלשון השאלה שכתב לרב משה ואז נבין שאין כאן שום סתירה ובאמת עיקר הסתירה היא על השו"ע הרב (עיין שס) וכמו שכתבתי אין סתירה

(יב) מי שמבשל בימי החול על בלעך נראה לי שאינו מועיל לשבת ובאופן זה דברי החזו"א נראין ואבאר